

Folketingets Socialudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
post@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2023 - 1292

Doknr.
665928

Dato
27-02-2023

Folketingets Socialudvalg har d. 1. februar 2023 stillet følgende spørgsmål nr. 67 (alm. del) til social- og boligministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 67:

"Vil ministeren oversende en pædagogisk gennemgang af reglerne for handle- og betalingskommune i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område?"

Svar:

Reguleringen af, hvilken kommune der er forpligtet til at yde hjælp til en borger (visitationskompetence) og til at betale for denne (betalingsansvar), betegnes samlet handlekommunereglerne. Handlekommunereglerne findes i §§ 9-9 d i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven).

§ 9 i retssikkerhedsloven vedrører handlekommunereglerne for voksne.

§ 9 a i retssikkerhedsloven vedrører handlekommunereglerne for børn.

§ 9 b i retssikkerhedsloven vedrører særlige regler, hvis borgeren midlertidigt opholder sig uden for sin handlekommune. Reglen finder bl.a. anvendelse, hvis borgeren er i sommerhus, og reglen betegnes derfor også populært "sommerhusreglen".

§ 9 c vedrører særlige regler om mellemkommunal refusion, dvs. ret for den kommune, der har ydet hjælp og støtte til en borger til at opkræve udgifterne hos en anden kommune.

§ 9 d vedrører muligheden for flere kommuner til at have en fælles social vagtordning.

Handlekommunereglerne gennemgås overordnet i det følgende med vægt på de almindelige regler i §§ 9 og 9 a.

Indledningsvist vil jeg dog bemærke, at handlekommunereglerne på nuværende tidspunkt kan være svære at forstå. Det skyldes bl.a., at der har været tale om "knopskydning" over årene, hvor bestemmelserne er blevet stadigt længere. Sprogligt er det dog også en væsentlig udfordring, at der anvendes forskellige begreber om "handlekommune" i lovgivning, og at man flere steder anvender begrebet "opholdskommune" om handlekommunen –

hvilket betyder, at borgeren ikke nødvendigvis har "ophold" i den kommune, der betegnes "opholdskommunen". Jeg forventer derfor i løbet af foråret af fremsætte et lovforslag, der bl.a. skal sikre ensartethed i begrebsbrugen og mere forståelige bestemmelser.

1. Handlekommune for voksne

Udgangspunktet i retssikkerhedsloven er, at handlekommunen for en voksen, dvs. den kommune, der skal yde hjælp og støtte og afholde udgifterne hertil, er den kommune, hvor den voksne har bopæl eller sædvanligvis ophold. Dette fremgår af § 9, stk. 2, i retssikkerhedsloven.

Der er en række undtagelser hertil, som fremgår af § 9, stk. 3-12. Væsentligst af disse undtagelser er for socialområdet § 9, stk. 7. Det følger således af § 9, stk. 7, at hvis en borger har fået ophold i et botilbud m.v. i en anden kommune (kommune B) end handlekommunen (kommune A), dvs. en anden kommune end der, hvor borgeren normalt bor, er det handlekommunen (kommune A), der fortsat skal yde hjælp og støtte til borgeren og afholde udgifterne hertil. Bestemmelsen finder bl.a. anvendelse, når handlekommunen (kommune A) har visiteret borgeren til et midlertidigt eller længerevarende botilbud efter §§ 107 eller 108 i lov om social service (serviceloven). Bestemmelsen finder også anvendelse, når borgeren får ophold på et kvindekrisecenter efter § 109 i serviceloven eller et herberg m.v. efter § 110 i serviceloven, der er beliggende uden for handlekommunen (kommune A). Handlekommunen (kommune A) vedbliver at være handlekommune for borgeren, så længe borgeren har ophold i botilbuddet m.v. eller i et andet botilbud m.v., som er omfattet af § 9, stk. 7, i retssikkerhedsloven. Derved sikres dels kontinuitet i indsatsen, dels at kommunen ikke kan fralægge sig ansvaret for at yde hjælp og støtte til en borger ved at visitere borgeren til et botilbud m.v. i en anden kommune.

§ 9, stk. 13, i retssikkerhedsloven omhandler den situation, hvor to eller flere kommuner er uenige om, hvilken kommune der er handlekommune for en borger. I disse tilfælde er det den kommune, hvor borgeren senest har haft folkeregisteradresse, der skal yde hjælp og støtte til borgeren, mens kommunerne afklarer uenigheden eventuelt ved en afgørelse fra Ankestyrelsen. Dermed sikres, at borgeren får hjælp og støtte, uanset at kommunerne er uenige om handlekommuneansvaret.

2. Handlekommune for børn

Udgangspunktet i retssikkerhedsloven er, at handlekommunen for et barn, dvs. den kommune, der skal yde hjælp og støtte og afholde udgifterne hertil, er den kommune, der er handlekommune for barnets forældre. Dette fremgår af § 9 a, stk. 2, i retssikkerhedsloven. Hvis barnet ikke bor sammen med begge forældre, har barnet samme handlekommune som den forælder, som barnet bor mest hos. Hvis barnet bor lige meget hos begge forældre, f.eks. i en 7-7-ordning, er barnets handlekommune den kommune, hvor barnet er folkeregistreret.

Der er en række undtagelser hertil, som fremgår af § 9 a, stk. 3-8. Væsentligst af disse er, at hvis et barn anbringes uden for hjemmet, fortsætter den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen, med at være handlekommune for barnet. Det gælder uanset, om barnet anbringes hos en plejefamilie eller i et tilbud i en anden kommune, og også uanset om barnets forældre flytter fra den kommune, som traf afgørelsen om anbringelse.

3. Midlertidige ophold uden for handlekommunen

Retssikkerhedsloven indeholder i § 9 b, stk. 1, den såkaldte "sommerhusregel". Reglen sikrer, at hvis man er visiteret til personlig og praktisk hjælp efter § 83 i serviceloven har man ret til også at modtage den hjælp, hvis man opholder sig midlertidigt uden for sin handlekommune – f.eks. på sommerhustur. I disse tilfælde skal den kommune, hvor man opholder sig f.eks. i sommerhus yde hjælpen.

4. Mellemkommunal refusion

Det er indledningsvist væsentligt at skelne mellem mellemkommunale betalinger og mellemkommunal refusion. Mellemkommunale betalinger er, når en kommune betaler for en borgers ophold i et tilbud, der drives af en anden kommune. Denne betaling sker på baggrund af den aftale (kontrakt), som kommunerne har indgået. Mellemkommunal refusion anvendes om det tilfælde, hvor én kommune (kommune A) har ydet hjælp og støtte til en borger og har afholdt udgifterne hertil, men har ret til at få udgifterne refunderet af en anden kommune (kommune B). Udgifterne afholdes således endeligt af kommune B.

Udgangspunktet for udgifter efter serviceloven er, at visitationskompetencen og betalingsansvaret er samlet hos én kommune - handlekommunen. Det betyder, at der ikke skal ske opkrævning af mellemkommunal refusion, dvs. betaling fra en anden kommune.

§ 9 c, stk. 4-7, i retssikkerhedsloven indeholder dog en række undtagelser hertil:

- § 9 c, stk. 4: Efterværn: En kommune har ret til mellemkommunal refusion, når der iværksættes efterværn for en ung. Det er den kommune, som oprindeligt har truffet afgørelse om anbringelse, der skal afholde udgifterne endeligt – og altså betale den mellemkommunale refusion.
- § 9 c, stk. 5: Frit valg: En kommune har ret til mellemkommunal refusion, når en borger har anvendt sit frie valg til at vælge f.eks. et botilbud eller en friplejebolig i en anden kommune. Det er den kommune, som var handlekommune for borgeren forud for, at borgeren anvendte sit frie valg, der skal afholde udgifterne endeligt – og altså betale den mellemkommunale refusion.
- § 9 c, stk. 6: Passivitetstilfælde: En kommune har ret til mellemkommunal refusion, hvis en borger er flyttet til kommunen, og borgerens tidligere handlekommune helt åbenbart burde have iværksat støtte, men har undladt det. Reglen finder også anvendelse, hvis et barns tidligere handlekommune har hjemgivet barnet til forældrene, det var helt åbenbart, at hjemgivelsen var ubegrundet, og den nye handlekommune er nødt til at anbringe barnet. I begge tilfælde er det den tidligere handlekommune, som har undladt at leve op til sine forpligtelser (forholdt sig passivt), der skal afholde udgifterne endeligt – og altså betale den mellemkommunale refusion.
- § 9 c, stk. 7: Sommerhusreglen: I de tilfælde, der er nævnt ovenfor i afsnit 3 under midlertidigt ophold uden for handlekommunen, er der ret til mellemkommunal refusion for den kommune, der yder hjælpen, dvs. f.eks. sommerhuskommunen. Det betyder, at det er borgerens handlekommune, der skal afholde udgifterne endeligt – og altså betale den mellemkommunale refusion.

Afslutningsvist kan nævnes, at handlekommunereglerne er nærmere beskrevet i afsnit VI i vejledning nr. 9330 af 21. marts 2019 om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Med venlig hilsen
Pernille Rosenkrantz-Theil
Social- og boligminister